usque uocaui. quintum frontis est os, ut sæpius, unicum. sextum occipitis, similiter unum. septimum cuneiforme, unum quoque. octauum id os censebitur, quod sedes cõstituit, quibus duo neruis non absimiles cerebri processus incumbunt, quos ferè olfactus organa nuncupamus.

Verticis ossium circumscriptio.

[a] Verticis ossibus in superiori parte ea sutura peculiaris est, quæ recto tramite secundum capitis longitudinem ducta, hæc ossa inuicem dirimit. In anteriori autem sede uerticis ossa coronali sutura, & posteriori ʌ imitanti ab alijs discernuntur. Inferioribus uerò sedibus squamosis conglutinationibus circumscribuntur: quo fit, uerticis ossa quadrilatera uideri, undique sibi similia, præterquam ubi instar squamæ attenuantur, temporumq́ ossa subeunt. Hîc enim tenuissima sunt, sed solida, & neutiquam fistulosa: quemadmodum[b] reliqua ipsorum sede, qua temporalibus musculis non obteguntur, fistulosa cauernosaq́ inter suas squamas cernuntur, eandem ferè crassitiem undique ea sede obtinentia. Deinquà frontis ossi committuntur, tenuiora quàm iuxta occipitij os apparẽt. Si uerò aliquibus donantur finibus, aut foraminibus, illa duodecimo Capite ipsis dedicando percurram.

Frontis ossis circũscriptio.

[c] Frontis os circumscribitur coronali sutura, & ea quæ octauum Capitis os olfactus organorum sedes cõstituens terminat: & illa quæ à temporum cauo incipiens, ac per medium oculorum sedium ducta, ad superciliorum usque congressum fertur, ac frontis os à maxillæ superioris ossibus separat, inq́ futurarum numero ultimum locum sibi uendicauit. Frontis itaque os quodãmodo orbiculare est, nullibi tenuius quàm[d] ubi superiorem oculorum sedis regionem constituit, & octauo capitis ossi cõmittitur. Hic enim ueluti duobus tenuibus efformatur squamis, in medio uacuis, & aëre oppletis, quemadmodum & ipsius[e] concauitas, quam inter suas squamas ad supercilia nasiq́ summum haberi audies. Vbi etiam hoc os cauitatis ergò reliqua ipsius sede, crassissimũ est, ac ueluti protuberat. Verùm altera illarum squamarũ, quæ oculi sedem respicit, exteriorq́ est, læuis uisitur. quæ autem internã capitis spectat amplitudinem,[f] inæqualibus quasi nubis forma tuberibus extuberat, quæ cerebri reuolutionibus mutuò correspondent. In temporibus, ubi temporales musculi consistunt, id tenue etiam est, ac solidum, minimeq́ cauernosum,[g] præterquam ubi cum uerticis osse inibi iungitur. Natura enim illic utrunque os uersus interiora priuatim crassius effecit, ne fortè nimia ossium tenuitas caluariam ibidem plus æquo infirmam redderet. Cæterùm frõtis os in fronte paulo supra supercilia, & reliquam deinipsius sedem, quæ excarnis est, nullam cauitatẽ ostendit notabilem, & multo crassius spissiusq́ quàm uerticis ossa sentitur. Quà tamen illud his committitur,[h] & sagittalis sutura in coronalem incidit, frontis os tenuius infirmiusq́ est, quàm in ipsa fronte. Hæc sedes qua dictæ iam suturæ inuicem commituntur, totius caluariæ pars mollissima rarissimaq́ censetur. est enim illa, quæ in nuper natis infantibus adhuc membranea, ac recenti caseo similis tangentibus occurrit: & quę in puerulis quum manducant & respirãt, moueri uisitur. Porrò quoniam hæc sedes Arabibus Zeudech nuncupata, inter excarnes capitis partes tenuissima est, & suturæ nusquam laxius hærent, medici huic cauteria uulgò dicta, uel candescente auro, uel ferro, uel urente quopiam medicamine, pro affectus ratione (sed parum tutò interim) adhibẽt. Locus autem iste in nobis, apice medij digiti promptè conijcitur, si brachialis principium superciliorum medio nasiúe summo, quis accommodauerit, ac medium digitum ad capitis uerticem rectà depresserit.

Mollissima rarissimaq́ caluariæ pars.

Occipitis ossis circũscriptio.

[i] Occipitis os sutura ʌ simili, & eiusdem suturæ additamentis, & linea hæc iungente terminatur. Vnde etiam quinque quodammodo lateribus constat. duobus quidem à ʌ imitantis suturæ cruribus efformatis: & alijs duobus, quæ ab eiusdem suturæ additamentis sepiuntur, ac demum quinto à linea quæ occipitis ossi & cuneiformi communis habetur, descripto. Hoc os in crassitie admodum inæquale est, neque omni ex parte sibi respondet. Quicquid enim ipsius in occipitio excarne ac à musculorum exortibus insertionibusq́ liberum est, insigniter crassum cernitur, tanto scilicet osse frontis crassius, quanto illud uerticis ossium crassitiem uincit. Neque etiam occipitis os tota excarni sede, parem adipiscitur crassitiem, uerùm ad eius sedis radicem[k] in medio longè crassissimum apparet,[l] illa nimirum regione, qua duos maximos duræ cerebri membranæ sinus, sanguinem & spiritum uitalem uenarum arteriarumq́ modo continentes, iungi, aliosq́ duos sinus educere, in cerebri uasorum enarratione audies. Videtur enim Natura ossis crassitie huic sinuum concursui prospexisse, tum quòd ex ipsius læsione extremum homini impenderet periculum, tum quòd hanc occipitij sedem oculis destitutam, subinde percutiendam, ac crebrò in terram uarijs casibus illidendam, haud ignoraret. Crassissima hæc occipitij ossis sedes, similiter atque tota excarnis ipsius ossis pars, intus cauernulis constant, utrinque ualida obductis squama: quemadmodum uerticis & frontis ossa, ubi excarnia sunt, constare retulimus. Verùm reliqua occipitij ossis sedes, cui posteriorem colli regionem sibi uendicantes musculi partim inseruntur, & à quo partim principium

Occipitis os ubi crassissimum.

3 fi.B.

3,4,5 fi.M, M. Circũscribitur autẽ in 3 C, D: deinde in 5 m, m, m, m & n, n.

k 6 fi.k. l 7 fig. 7 libri R.

Hæc ex 6 figura petuntur. Sed manifestius ex 9 fig. 7 libri.

ducunt, solida admodumq́ densa, sed perquàm tenuis, neque cauernulis donata, cernitur. Est autem hæc sedes, quam cerebellum implet. Ne uerò ob insignem illam tenuitatem ossis robori malè consuleretur, in huius sedis, qua os tenue est, medio,[a] oblongum & instar lineæ exporrectum eminet tuberculum, ossis robur inibi plurimùm adaugens. Porrò quia id in internam caluariæ amplitudinem uergit, duos quasi sinus utrinque uidelicet unum efformat, quos cerebellum infarcit. Hoc tuberculum, quemadmodum & tenuis ista occipitij ossis pars, pertinet à radice excarnis partis occipitij ossis ad posteriorem usque regionem foraminis dorsali medullæ parati.[b] Ab anteriori enim parte foraminis dorsalẽ transmittẽtis medullam, & quà occipitis os maximè in angustũ cogitur, id sensim ita crassescit, ut insigniter etiã crassum uideatur, quà cuneiformi ossi cõmittitur. Hoc os in externa sede ad latera foraminis medullæ dorsalis gratia exculpti,[c] duo exigit capitula, quæ primæ ceruicis uertebræ articulantur, quorumq́ beneficio caput proprio motu flectitur & extenditur. Hæc capitula in puerulis, appendicibus constant: in senioribus autem, ut & reliquæ appendices, hæ etiã latent. Præterea puerulis id os tribus extruitur partibus, quæ lineis tribus cartilagine oppletis dirimuntur. Atque harum una à sagittalis suturæ termino ad foraminis dorsali medullæ parati posteriorẽ pertingit sedem. aliæ duæ à foraminis lateribus transuersim, in suturæ ʌ referentis additamẽta pertinent. Adeò, ut admodũ pueris in occipite duo habeantur occipitis ossa, & unum in basi capitis cuneiformi ossi cõmissum. Occipitis os intus læue minimeq́ asperum est, perinde ac exteriùs tota ipsius sede excarni, etiam læue cernitur. Sede aũt huic subiecta, & ubi occipitis os non minimum capitis basis portionem constituit, id egregiè asperum inæqualeq́ se offert, ut commodius ab ipso ligamenta & musculi quidam pronascerentur, & rursus quidam alij tutius firmiusq́ illi insererentur.

Occipitis ossis capitula.

Temporum ossium circumscriptio.

[d] Temporum ossa circumscribuntur squamosis conglutinationibus & suturæ quæ ʌ refert additamentis, itemq́ suturæ cuneiforme os terminantis interuallo, quod utrinque à transuersa linea, quæ occipitis ossi & cuneiformi communis est, sursum per caua temporum ad squamosas conglutinationes obliquè contendit. Hæc ossa non perperam dicerentur circularia, nisi extra circuli descriptionem ea ossium pars prominet, quæ ʌ referenti suturæ proxima est, capitisq́ [e] mãmillarem educit processum, qui in utroque temporum osse unus habetur, non solum ad opportunam caput mouentium musculorum, qui à pectoris osse & clauiculis principium ducunt, insertionem protuberans, uerùm ut auditus organo apta hîc constitueretur sedes, magna cauitate indigens. Ac proinde etiam temporum ossa non hîc modò mãmillari processu extuberant,[f] sed etiam in internam capitis amplitudinem, ut ampla uacuaq́ sedes in temporis osse constitueretur, qua auditus organum tum suo neruo dilatando, tum etiam sinibus efficiendis, & peculiaribus officulis reponendis, opportunum locum adipisceretur. Cuiusmodi uerò hæc sint officula, secundo ab hoc Capite exequar, nunc temporis ossis historiam absoluturus: cuius iam unum recensui processum, qui à uaccini uberis papillæ forma Græcis quidem μαστοειδὴς, nobis autem mammillaris nuncupatur. maior enim est, quàm ut aptè teneris mulierularũ papillis assimilari possit. Deinde temporis os[g] alio donatur processu, non procul à mamillaris processus interno latere initium ducente. Hic oblongus, tenuisq́, & perquàm solidus est, unde etiam ab acus imagine illum Græci βελονοειδὴ uocant, à styli uerò scriptorij specie γραφοειδὴ & συλοειδὴ, ac deinde à galli calcaris imagine πτερυγοειδὴ. Qui etsi solidus uideatur, quum tamen tenuis existat, & admodum promineat, seuiq́ occasione abrumpatur, in caluis è terra effossis raro occurrit. Ex hoc processu ad os υ referens, & ad linguam musculi porriguntur, quemadmodum & ad inferiorem maxillam, illi nimirum quorum beneficio ea deorsum trahitur. Deinde υ referens os, aut oblongorum teretiumq́ officulorum, aut ualidi teretisq́ ligamenti interuentu huic processui cõmittitur. His[h] alius adhuc in temporis osse accedit processus neutiquam infimus, qui mediã ossis iugalis partẽ efformat: quod proximo Capite nihil aliud esse audies, quàm duorũ ossium processus obliqua[i] sutura inuicẽ nexos. Ad huius processus radicem ante auditorium meatum[k] sinus ossi insculpitur, cui inferioris maxillæ capitulũ inarticulatur. & hîc auditorij meatus initium, quod impense crassum est, ueluti[l] sutura quapiam exigua obscuraq́ à reliquo temporis osse alicubi, & potissimũ anteriori inferioriq́ sede discernitur. Cætera ossis amplitudo uerticis spectans os, ampla & tenuis admodum, sed solida & cauernulis destituta cernitur, exteriùs læuis, intus uero inæqualiter extuberans, secundũ cerebri reuolutionũ quæ intestinorum gyris comparãtur effigiem. Ad basim uerò capitis asperum & insigniter inæquale est, & potissimùm[m] ubi processus ritu transuersam respicit lineam, occipitis ossi & cuneiformi communem. Hac enim parte inæqualiter extuberat, pumicisq́ modo asperum occurrit, transuerso foramine peruium, quo soporalis arteriæ[n] præcipuam sobolem in caluariam ferri audies.

Temporis ossis processus.

Mãmillaris processus.

Temporis ossis cauitas.

Processus scriptorio stylo similis.

Temporis ossis processus iugalis ossis portionẽ constituens.

In 6 fi. a k ad foramẽ e notatum.

In 6 fi. ab e ad n.

Supra R, R 3,4 fi.

4,5 fi. l, l.

d 3,4,5 fi. alterũ os N notatur, & in 2, 4 circũscribitur à C per G, F ad H, dein in 5 à C p n, m ad n, & illinc p a, a ad H figuræ 4, 3.

e 3, 4, 5 fi. h.

f Inter T et z 6 fi. aut 8 fi. li. 7 Z.

g, 4, 5 fi. i.

g, 4, 5 fi. X.

i 3 fi. Z. & 5 fi. Y.

k 4, 5 fi. h.

l 4, 5 fi. r.

5 fi. f. fi. ca. 14 li. 3 L.

ANDREAS VESALIUS *De Humani Corporis Fabrica* BASEL, 1543 THE WARNOCK LIBRARY Octavo